

Båltale 2019

Kære Janderup borgere, kære gæster

Tak for invitationen til at holde båltalen denne skønne aften

Det at gøre noget for andre og fællesskabet er en af de ting der skal til for at vores lokal samfund kan blomstre og overleve. Det bliver man ikke rigere på pengepungen af ,men man bliver beriget med tak, venskaber(på tværs) og gør det muligt for alle andre at komme til folkelige (gratis) arrangementer.

Derfor skal der lyde en stor tak til Jer der har gjort det muligt, at vi kan stå her ved det varmende bål med den flotte heks.

”Vi i Naturen” lyder Varde kommunes fællesvision og indrammer fortællingen om det gode liv i vores naturskønne omgivelser og hvad kan passe bedre – nu hvor vi er samlet her på Ladepladsen, porten til national park vadehavet som jo også er på Unescos naturarv, at fejre Sankt Hans aften.

Det bål vi tænder i aften også kaldet midsommer ilden, er ikke helt det samme som henrettelses bålet, der blev anvendt når hekse og troldfolk skulle af med livet

Sankt Hans bålet er blot en af flere blus –traditioner fra bondesamfundet tid. Og det opfattes som ondt afværgende. I folketraditionen mente man at hekse var særligt aktive på magiske helligaftener f.eks. ved at samle ingredienser til deres troldomsaktiviteter ,eller ved at rejse til heksemøde, f.eks. Bloksbjerg i Harzen. Skikken var også social art, hvor man kunne mødes og feste .

Vi har her i Janderup også en anden blus tradition Valdborgs aften som til næste år kan have 20 års jubilæum, så jeg skal nok sørge for vi ikke starter tour de pedal op denne aften

Da jeg midt i 70'erne kom til Janderup kendte jeg ikke meget til egnen, der gik mange historier om byens originaler, der var en som blev meget omtalt Kræ Riwer

Han levede som mange af sine forfædre af fiskeri

Omkring huset lå der altid pramme og hyttefade, og nede ved åen var anløbsbroen, hvor han havde sin egen lille flåde af fiskefartøjer.

Hele stedet gav indtryk af, at her boede en mand der helt var sin egen.

Kræ River var kendt viden om. Han var en festoriginal i ordets bedste betydning.

Han blev i begyndelsen af 70;erne "verdensberømt" i Danmark, han fik besøg af en anden original, nemlig Simon Spies

Livet havde lært ham en ting. Mennesker tager alt for meget hensyn til uvedkommende ting- de skulle hellere bare være sig selv, og være ærlige mod det, de holder af.

I 60'erne havde Varde sejlklub en tradition med, hvert efterår at sejle til Janderup, ordne indkøbte ål, stege dem og "drikke" dem i Kræ River stuer

Der blev pyntet op holdt et festligt gilde. Dette årlige ålegilde kom Janderup borgeren for øre, og nysgerrige som folk jo er, kørte de ned til åen for at se, hvad der gik for sig.

Et år hvor de nysgerrige ligefrem klemte "næserne" mod ruderne for at se ind til selskabet, blev det for meget for et par skippere. De listede ud

af stuen medbringende "resterne" fra ålespisningen og anbragte "resterne" i bagagerummene på nogle af de gode Janderup borgeres biler.

Det med originaler og båltaler har en hvis sammenhæng

Ved sønderstrand i Skagen, hvor nu Brøndums Anneks ligger, boede en bøhmisk skomager Josef Banatzy- i en særpræget idyl sammen med et utal af høns og lopper. Da han døde i 1913 blev hytten futtet af Sankt Hans aften. Samtidig indførte man traditionen med båltale, som dette år blev holdt af Skagens kæmner Johan Brodersen.

SÅ er det jo op til jer, om I synes at originaler og båltaler stadig følges ad??

Som Varde har sin vision, " Vi i naturen" har vi også i Janderup lavet vores egen vision:

Byen ved åen. Her bobler det af energi

Og du kan spørge dig selv, hvad gør jeg for at leve op til denne vision?

Svarene vil være mange.., spektret vil være bredt afhængig af hvem du er og hvor du er i livet. Men vi har Alle en opgave med at leve op til visionen. den der bare læner sig tilbage og tænker, det vedgår ikke mig har på en måde meldt sig ud af fællesskabet.

Det fik mig til at tænke på en historie, jeg fik fortalt af min ældste søn, som han fik fortalt af sin efterskole forstander, da han gik på Vedersø Idrætsefterskole i 1997

En mand inviterede til et stort sammenskudsgilde med mange hundrede gæster. Han insisterede på at betale alt maden, men vinen skulle de alle deles om.

De skulle hver især komme med deres bedste vintønde. Invitationen faldt i god jord, alle var meget begejstrede, det ville blive en stor og god fest. Men hos en af de indbudte opstod pludselig en knaldhamrende god ide. det var ikke fordi vinen var dyr, men man sparer jo hvor man kan. Og denne festdeltager tænkte, at når der kom flere hundrede til festen, ville der nok ikke ske så meget, hvis der kun var vand i hans vintønde. vinen ville kun blive fortyndet en brøkdel og man ville ikke kunne smage forskel. Det var så godt som sikkert, at det ikke ville blive opdaget. Når han hældte fra sin vintønde ned i det kæmpekar ville alle se, at også han bidrog. Og således blev det.

Endelig kom dagen for den store fest. Buffeten blev fyldt op, og det store vinkar til vinen blev stillet frem. En for en stillede de sig op i en stor kø, så de alle kunne hælde deres bidrag i vinkaret.

Bagefter satte alle sig tilrette ved det festopdækkede bord, og begyndte at spise. Så blev vinkareflerne, der netop var tappet fra vinkaret, stillet på bordene, klar til indtagelse. Og hvad skete der så?

Til deres allesammens tilsyneladende store overraskelse, var der vand i alle karaflerne. Alle missede med øjnene pga. den forkerte smag i munden, og godt flove kiggede de på hinanden lod som ingenting.

I historien er budskabet selvfølgelig sat på en spids, men den er af den grund en tanke værd. For er det ikke tit, at vi som mennesker er tilbøjelige til at springe over hvor gærdet er lavest og lader andre tage slæbet, for man har selv så travlt.

Vi er omgivet af en smuk natur, som giver gode muligheder for fysisk aktivitet og som vi alle bør værne om.

Trist at se hvordan vores grøftekanter flyder med skrald det ser grimt ud og er til skade for dyrelivet. Det er selvfølgelig hverken dig eller mig der smider det, men vi bør finde ud af hvordan vi kommer det til livs.

Vi er mange tilflyttere her i Janderup og vi kommer fra vidt forskellige steder også uden for landets grænser.

Vi sætter hver især vores præg på byen i større eller mindre grad. Nogle har boet her i en helt menneskealder andre er nytilflyttede og skal først finde tilrette i Janderup. Vi bliver alle en del af fællesskabet. Hvis vi vil for i Janderup har vi meget at byde på f.eks skole, børnehave, en god aktivitetshus, bager og en daglig brugs.

Som vi alle bør støtte op om, for et lokalsamfund uden en daglig brugs vil kun gøre vores lokalsamfund fattigere.

INTET KOMMER AF SIG SELV, NOGEN MÅ YDE FØR ANDRE KAN NYDE, SAMMEN ER VI STÆRKE.

Tak for ordet. hav en fortsat god aften og en dejlig sommer